

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Іванцова Володимира Васильовича «Адміністративно-правове регулювання залучення громадськості до заходів із запобігання корупції», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Корупція в Україні визнана загрозою національним інтересам, сталому розвитку й євроінтеграції. Незважаючи на значні зусилля, яких докладають держава і міжнародні інституції до подолання корупції в основних сферах суспільного життя, її рівень досі залишається високим. Розпочата у 2014 р. антикорупційна реформа реалізована лише частково. Поступово згортаються міжнародні проекти у сфері протидії корупції. Незавершеність антикорупційної реформи і брак політичної волі до реальних змін зумовлюють відчай й розчарування в суспільстві, породжують радикальні настрої. Склалася ситуація, коли правоохоронні органи самостійно не спроможні протидіяти корупційним злочинам і при цьому недостатньо співпрацюють із громадськістю. Між ними немає довіри і бажання спільно працювати на результат. Велика кількість громадських організацій в антикорупційній сфері діє хаотично і розрізнено, часто, на жаль, непрофесійно. Вищевикладене спонукає до переосмислення ролі й місця громадськості в системі запобігання корупційним злочинам, вироблення загального підходу до вирішення цього завдання, розроблення комплексу запобіжних заходів. Таким чином, не викликає сумнівів, що дисертаційне дослідження Іванцова Володимира Васильовича на тему: «Адміністративно-правове регулювання залучення громадськості до заходів із запобігання корупції» є актуальним та своєчасним.

Зазначене дослідження базується на комплексному, системному підході, характеризується відповідним рівнем наукових узагальнень, що значною мірою обумовлено і характером дослідницької бази. Поряд із працями з адміністративного права, В.В. Іванцов широко використав наукові

розробки із загальної теорії держави і права, теорії державного управління та інших галузевих правових наук.

Детальному аналізу було піддано законодавчі та інші нормативні акти України, які визначають адміністративно-правові засади залучення громадськості до заходів із запобігання корупції. Безсумнівною перевагою роботи є використання та аналіз великого обсягу нормативно-правових актів, загальнотеоретичних наукових праць українських та зарубіжних вчених, а також результатів низки інших досліджень із проблемних питань залучення громадськості до заходів із запобігання корупції.

Робота, запропонована В.В. Іванцовим, характеризується системним підходом до предмету дослідження. Структура дисертації повністю відповідає меті і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором. Мета роботи полягає в тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства України та узагальнення практики його реалізації визначити сутність та особливості адміністративно-правового регулювання залучення громадськості до заходів із запобігання корупції, виробити пропозиції щодо шляхів удосконалення адміністративного законодавства у цій сфері. Для досягнення поставленої мети автором були поставлені такі завдання: розкрити генезу правового регулювання залучення громадськості до заходів із запобігання корупції; охарактеризувати сучасний стан дослідження проблеми участі громадськості у запобігання корупції; визначити поняття та розкрити значення залучення громадськості до заходів із запобігання корупції; окреслити правові засади залучення громадськості до заходів із запобігання корупції та з'ясувати місце серед них норм адміністративного права; виокремити та проаналізувати принципи залучення громадськості до заходів із запобігання корупції; охарактеризувати форми та методи залучення громадськості до заходів із запобігання корупції; запропонувати перспективні напрями вдосконалення взаємодії громадськості та органів державної влади у запобіганні корупції; надати пропозиції та

рекомендації, спрямовані на удосконалення громадського контролю у сфері запобігання корупції.

Глибина та достовірність результатів дисертаційного дослідження базуються на досконалому володінні автором методами наукового пошуку. Нормативною основою дослідження є Конституція України, чинні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, а також проекти нормативних актів, що визначають правові засади залучення громадськості до заходів із запобігання корупції. Емпіричну основу дослідження становлять узагальнення практичної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері залучення громадськості до заходів із запобігання корупції, політико-правова публіцистика, довідкові видання.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертація є одним із перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексним дослідженням особливостей адміністративно-правового регулювання залучення громадськості до заходів із запобігання корупції. У результаті проведеного наукового дослідження сформульовано ряд нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем..

До найбільш вагомих результатів дисертаційного дослідження можна віднести:

- з'ясовано, що основними заходами щодо запобігання корупції в Україні є: обмеження щодо використання службового становища; обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності; обмеження щодо одержання дарунків (пожертв); обмеження щодо роботи близьких осіб; проведення антикорупційних експертиз нормативно-правових актів; проведення перевірки осіб, які претендують на посаду в органі державної влади; фінансовий контроль діяльності уповноважених осіб (наприклад, щорічне заповнення електронних декларацій); прийняття кодексів поведінки різних категорій посадових осіб (етика поведінка прокурорів); законодавче врегулювання виникнення та припинення конфлікту інтересів; встановлення вимог щодо прозорості інформації; тощо (с.66-67);

- наголошено, що поряд із позитивними моментами залучення громадськості до заходів щодо запобігання корупції необхідно також відзначити і негативні аспекти, які полягають у наступному: 1) громадяни, як правило, займають пасивну позицію при участі у відповідних заходах, не вірячи в те, що їх участь принесе бажаний результат; 2) органи державної влади самі неохоче залучають громадян до відповідних заходів; 3) у громадських об'єднань, які активно приймають участь у цих заходах, немає належної правової та матеріальної підтримки ані з боку суспільства, ані з боку держави; 4) відсутність належної правової регламентації участі громадян у заходах щодо запобігання корупції (с.68);

- обґрунтовано висновок, що на підзаконному рівні правового регулювання залучення громадськості до заходів запобігання корупції існує суттєва прогалина. На сьогодні постало нагальне питання прийняття *Положення «Про порядок залучення громадськості до заходів із запобігання корупції»* У вказаному нормативно-правовому акті, в першу чергу необхідно визначити: яких саме представників громадськості можна залучати до відповідних заходів; порядок відбору представників громадськості; порядок їх залучення; детально розкрити зміст прав та обов'язків громадськості у зазначеній сфері; встановити взаємну відповідальність громадян та органів державної влади за неналежне виконання своїх завдань та функцій; тощо (с.129).

- визначено, що форми залучення громадськості до заходів із запобігання корупції – це зовнішній прояв, вираження в об'єктивній дійсності практичних дії з боку держави, в особі її компетентних органів і посадових осіб, спрямованих на встановлення діалогу із громадськістю з питань запобігання корупції, її включення у процес розробки та втілення (здійснення) відповідних запобіжних заходів у цьому напрямку національної політики. Наголошено, що значення форм полягає у тому, що вони з одного боку характеризують видимий (зовнішній) бік процесу участі громадськості у запобіганні корупції, а з іншого – надають уявлення про те, як організований

та функціонує механізм взаємозв'язків, взаємодії публічної влади і громадськості між собою з питань запобігання зазначеному негативному явищу (с.132);

- обґрунтовано висновок, що громадський контроль у сфері запобігання корупції має виключно важливе значення. Зазначена таза пояснюється тим що: по-перше, громадський контроль, має на меті забезпечити якісне та належне виконання своїх функцій суб'єктами, що уповноважені здійснювати антикорупційну діяльність; по-друге громадський контроль у сфері запобігання корупції має важливе соціальне значення, оскільки: 1) від його ефективності залежить рівень корупції в державі; 2) проведення громадського контролю робить діяльність органів державної влади більш прозорою; 3) дозволяє підвищити рівень довіри населення до органів державної влади зокрема, та до всієї держави взагалі; 4) сприяє налагодженню партнерських відносин «держава-суспільство». По-третє, громадський контроль охоплює більшу кількість аспектів діяльності підконтрольного суб'єкта та забезпечує більш ефективну та всебічну перевірку його діяльності (с.170);

- з метою покращення матеріально технічного забезпечення суб'єктів громадського контролю у сфері запобігання корупції запропоновано: збільшити фінансування Громадських рад, які утворюються при органах державної влади уповноважених здійснювати антикорупційну діяльність. Зазначене по-перше, дозволить знизити корупційні ризики у діяльності Рад; по-друге, дозволить їх діяльність зробити більш гнучкою; створити систему стимулювання діяльності окремих громадських організацій, що дозволить: 1) підвищити рівень довіри громадськості до держави, адже зазначене буде розцінюватись як зацікавленість держави у здійсненні громадського контролю; 2) сприятиме активізації діяльності суб'єктів такого контролю; розробити більш ефективну систему доступу громадськості до інформації про діяльність органів державної влади у сфері запобігання корупції зокрема, та щодо діяльності інших органів державної влади взагалі (с.171).

Надаючи загальну позитивну оцінку дисертаційному дослідженню, варто вказати на окремі недоліки та дискусійні положення, що містяться в тексті роботи:

1. Завершуючи підрозділ 2.1. дисертаційного дослідження здобувач слушно зазначає, що неврегульованість питання залучення громадськості о заходів із запобігання корупції нагтовхує на запитання: Чи дійсно держава зацікавлена у тому, щоб громадськість приймала активну участь у реалізації заходів запобігання корупції? Чи не є це просто гарним гаслом для передвиборної кампанії? Дійсно, зазначені питання, на сьогодні хвилюють все суспільство (с.86). Тож, коли дисертант вже повністю завершив дисертаційне дослідження, хотілося б почути його власну думку щодо окреслених ним питань.

2. Розглядаючи напрямки вдосконалення взаємодії громадськості та органів державної влади у сфері запобігання корупції здобувач робить низку цікавих з практичної та теоретичної точки зору висновків. Однак, на нашу думку, здобувачу варто було окрему увагу приділити питанню координації діяльності громадськості та органів державної влади при реалізації відповідних заходів.

3. Судячи зі списку використаних джерел, здобувач, під час підготовки дисертаційного дослідження, проаналізував велику кількість дисертаційних досліджень інших вчених, як у галузі адміністративного права, так і інших галузей права і це є дуже добре, адже здобувачем використано сучасну наукову літературу. Однак здобувачу варто було більш критично ставитись до поглядів вчених та не боятись виловлювати власну точку зору, навіть коли аналізуються праці докторів наук.

4. На сторінці 164 здобувач зазначає, що на сьогодні важливим напрямком удосконалення громадського контролю у сфері запобігання корупції, є вдосконалення організаційних засад такої діяльності. Автор також слушно обґрунтовує, що «необхідність вдосконалення громадського контролю у зазначеного напрямку пов'язано із тим, що досить часто

діяльність суб'єктів такого контролю носить не систематичний та не системний характер». Ми погоджуємось із позицією автора, однак, додатково хотілося уточнити, що автор розуміє під поняттям «організаційні засади здійснення громадського контролю».

5. Автор слушно зазначає, що «з метою покращення матеріально технічного забезпечення суб'єктів громадського контролю у сфері запобігання корупції необхідно збільшити фінансування Громадських рад, які утворюються при органах державної влади уповноважених здійснювати антикорупційну діяльність. Зазначене по-перше, дозволить знизити корупційні ризики у діяльності Рад; по-друге, дозволить їх діяльність зробити більш гнучкою (стор.165). Вказане твердження було б більш обґрунтованим, якби здобувач вказав можливі джерела підвищення матеріально-технічного та фінансового забезпечення суб'єктів громадського контролю у сфері запобігання корупції.

Наведені спірні точки зору і висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, яка носить самостійний і творчий характер, має наукову і практичну цінність. Наявність дискусійних питань, насамперед, характеризує складність і актуальність досліджуваної теми та власний підхід до її розгляду дисертантом. В дослідженні автору вдалося досягти його мети.

Усе викладене дає підстави для висновку про те, що дисертаційне дослідження Іванцова Володимира Васильовича на тему: «Адміністративно-правове регулювання залучення громадськості до заходів із запобігання корупції» є завершеною працею. Враховуючи досягнення автором мети та задач дослідження, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати щодо розкриття сутності та змісту адміністративно-правового регулювання залучення громадськості до заходів із запобігання корупції, та беручи до уваги те, що в роботі наведено висновки, які сприятимуть вдосконаленню діяльності щодо залучення громадськості до заходів із запобігання корупції, то є всі підстави відмітити, що дисертація відповідає вимогам Порядку

присудження наукових ступенів, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**директор Навчально-наукового інституту
заочного навчання та підвищення кваліфікації
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент**

О. С. Юнін